

CİLT 13, SAYI: 6, HAZİRAN 1985

**Türk
sanayicileri
ve
iş adamları
derneği**

görüŒ

GÖRÜŞ (AYLIK YAYIN) HAZİRAN 1985

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği

Sahibi ve Sorumlu Neşriyat Müdürü
Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı *Ş.Şahap Kocatopçu*

Yazı İşleri Müdürü:
Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
Genel Sekreteri Ertuğrul İhsan Özol

Adres: Cumhuriyet Cad. Ferah Apt. No.233/9
Harbiye - İST. Telefon: 146 24 12

Görüşteki yazılar, kaynak olarak TÜSİAD
GÖRÜŞ'ün belirtilmesi koşuluyla izinsiz kul-
lanılabilir.

Basıldığı Yer: Lebib Yalkın Yayınları
ve Basım İşleri A.Ş.
Telefon: 143 15 75 / 5 Hat

Bu Sayıda,

İhracat İçin Öneriler4

**Çağdaş İhracat
Teşviklerinden Üç Örnek;
(Japonya, Kore ve Taiwan)8**

AET'de İşsizlikle Mücadele15

Tarımsal Ürün Kayıplarımız.21

Fransa'da Yatırım Teşvikleri26

İhracat İçin Öneriler.....

TÜSİAD; dışa açık piyasa ekonomisinde ihracatın önemini gösteren bir rapor yayımlayarak (İhracat Raporu) Ağustos 1981'de kamu oyuna açıklamıştı. Geçen zaman içinde bu önerilerin bir kısmı ilgililerce kısmen veya tamamen gerçekleştirilmiş, bir kısmı ise çalışmalara rağmen henüz sonuçlanmamıştır. Sonuncu öneriler aşağıda özetlenmiştir:

1. Ülkemizde Tam Yetkili Bir Dış Satım Organizasyonu veya Ofisi Kurulmalı;

İhraç mallarının pazarlanması son derece ayrıntılı bilgi toplama, araştırma yapma ve disiplinli örgütlenmeyi gerektiren bir konu olup, ilgili kamu kuruluşlarının bugünkü teşkilatı ile ihracatın pazarlama işlerini yürütme olanağı bulunmamaktadır. İlgili Bakanlıkların ekonomik personelinde de yararlanarak Başbakanlığa bağlı olarak, bir Türkiye Dış Satım Organizasyonu (TÜDSO) kurulmalıdır. TÜDSO; Japon ve Kore Dış Ticaret Organizasyonlarına benzeyen bir yapıya

sahip olmalı ve benzer yetkilerle donatılmalıdır. Bu kuruluş personeli için çağdaş standartlara uyum için gerekli bütün fedakârlıklar yapılmalıdır.

2. İhracat Sigortası Bütün Kapsamıyla Acele İhdas Edilmeli;

İhracat Sigortası olmadan ne ihracatçı ne de bankaların emniyet içinde ve çağdaş bir şekilde ihracatla ilgilenmeleri olanağı yoktur. İhracatçıların dış alıcının iflas, temerrüd, mal almaktan vazgeçmesi, politik risklerin çıkması, alıcı ülkelerin borçlarını ertelemesi, vs....., gibi durumlarda uğrayacağı zararlar sigorta tarafından karşılanması halinde yeni ihraç pazarlarına girme şansı artacaktır. Dünyada ihracat sigortası olmayan pek az ülke kalmıştır.

3. Türkiye; İhracat için Dış Alıcılara Kredi Vermeye Başlamalı;

Uluslararası piyasada, belli oranda kredi açılmak suretiyle satılabilen sanayi mallarında Türkiye pazar kaybetmemek için kredi vermeye hazırlanmalıdır. Türkiye OECD içinde kurulan ihracat kredileri

ile ilgili komiteyle daha aktif olarak ilgilenmelidir.

4. Türkiye; Dış Yardım Vermeye Hazırlanmalı;

Türk mallarına bazı ülke pazarlarına alıştırmaya bakımından, ileri olduğumuz sanayi branşlarında ülkemiz az gelişmiş ülke öğrenci ve idarecilerine burslar vermeye ve stajyerler yetiştirmeye başlamalıdır. Bu tür ilişkilerin artması, üzerinde durulan sanayi kollarında belli ülkelerde gelecekte önemli satış imkanlarını bize kazandıracığından asla ihmal edilmemelidir.

5. "İhracat " Konusunda Yapılan Araştırmalar Yetersizdir.

İhracat konusunda Türkiye'nin orta ve uzun vadede olanakları konusunda yeterli araştırmalar yapılmamış ve bu konuda gerekli uzmanlar yetiştirilmemiştir.

Ülkemizin 2 Şubat 1985 tarihinde imzalanan ve 1 Mart 1985 tarihinde yürürlüğe giren GATT Subvansiyon Anlaşmasından sonra ihracatta yeni bir dönem başlamış-

tır. GATT kuruluşu az gelişmiş üyelerde subvansiyonların kaçınılmaz bir gelişme aracı olduğunu kabul etmekle beraber, bütün subvansiyonları aynı nitelikte görmemekte ve imzalayan ülkelerden bunların kısmen veya tamamen kaldırılmasını isteyebilmektedir. Ancak, anlaşmayı imzalayan ülkeler için, herhangi bir ülke iç sanayinin zarar gördüğünü ispat etmeden yeni takyitler koyamayacaktır. Bu durum, bir nevi oyunun kaidelerinin daha açıklıkla belli olmasını sağlayacaktır. Ancak, ülkemizin imzaladığı anlaşma, GATT kurallarına göre bütün ülkelere ayırım yapmadan uygulanacağından bu konuda karşılığında ek taviz sağlanmadan, ihracatta kendi kendimizi sınırlayan uygulamalardan kaçınılamayacaktır. Çağdaş bir ihracat teşvik sistemini gerçekleştirmeden, GATT Subvansiyon anlaşmasının imzalanmış olması, ihracat teşvik sistemini süratle çağdaş hale getirilmesini gündeme getirmiş bulunmaktadır.

Çağdaş İhracat Teşviklerinden Üç Örnek; (Japonya, Kore ve Taiwan)..

Günümüzde ülkelerin ekonomik güçlerinin ölçülmesinde baz olarak alınan ölçülerin başında ihracat gelmektedir. İhracat artık her yönüyle dünya pazar savaşının odak noktası durumundadır. Bu açıdan ülkelerin ihracat konusunda gerçekleştirdikleri teşvikler hem dikkatleri üzerinde toplamakta hem de bizim gibi ihracat hamlesinde geri kalmış ülkelere örnek olmaktadır. İhracatçılara verilmesi gereken çeşitli teşvik araçlarınının dikkatle saptanması açısından örnek olarak, Japonya, Kore ve Taiwan ihracat teşvikleri tablo halinde özetlenmiştir. Görüldüğü gibi ihracat teşvikleri genel olarak, ihracat kredileri, vergi teşvikleri ve diğer yardımlar olarak üç ana dalda sınıflandırılmaktadır:

JAPONYA

İhracat Kredileri ve Sigortası:

- 1) Dış alıcılara OECD anlaşması doğrultusunda orta ve uzun vadeli ihracat kredileri
- 2) Düşük oranlı gemi ihraç ve teknik hizmet kredileri
- 3) Diğer hükümetlerce düşük faizli krediler sağlanması
- 4) Resmi reeskont oranlarında veya buna yakın oranda kısa vadeli krediler
- 5) Karma krediler
- 6) Olağan ihracat risklerini içeren sigorta
- 7) Döviz kurlarındaki dalgalanmalara karşı kuvertür

Vergi Teşvikleri:

- 1) Denizaşırı piyasaların geliştirilmesi için vergi indirimleri
- 2) Denizaşırı yatırımlarda uğranan kayıp için vergi indirimleri
- 3) Döviz kuru değişimlerinden doğacak zararlar için vergiden düşülebilen ihtiyat ayrılması
- 4) Vergiden düşülebilen dış eğlence masrafları
- 5) Teknoloji, patent, danışmanlık ücretleri ihracatında özel vergi indirimleri

- 6) Emtia vergisinden muaf olma
- 7) Serbest ticaret bölgeleri
- 8) Gümrük vergilerinin geri alınması

Diğer Yardımlar:

- 1) JETRO, şirketler ve ticaret dernekleri için piyasa araştırmaları yapar
- 2) JETRO, şirketlere dünya piyasaları ile ilgili son verileri temin eder
- 3) JETRO, yurt dışındaki Japon ticaret fuarlarını organize ve subvanse eder ve bunlara katılır
- 4) JETRO nun özel ve kamu sektörü personelinin olan stafi, önemli endüstrilere yardım sağlamak için gerekli unsurları belirler.

K O R E

İhracat Kredileri ve Sigortası:

- 1) Yüzde 9-9.5'tan kısa vadeli borçlar
- 2) Yüzde 8-9'dan orta ve uzun vadeli krediler
- 3) Kore ihraç mallarının satın alınması
- 4) İhracat üretimi için gerekli hammadde-lerin satın alınmasında öncelikli "wondollar" oranından krediler

Vergi Teşvikleri:

- 1) Yabancı sermayeyi teşvik yasası şirketleri, işletmenin ilk beş yılında kurumlar, savunma, emlak alımı vergilerinden muaftırlar, sonraki üç yılda bu vergilerde yüzde 50 indirim uygulanır.
- 2) Ana endüstrilerdeki yatırımlar için vergi indirimleri
- 3) Satışların yüzde 50'sini ihraç eden şirketler için hızlandırılmış amortisman
- 4) İhracatı geliştirme masrafları vergiden muaftır
- 5) İhracat zararlarını karşılamak için özel ihtiyat ayrılır
- 6) Fabrika ihraç eden şirketler için 5 sene yüzde 50 vergi indirimi
- 7) İhracatın KDV'den muaf tutulması
- 8) Yeni Koreli olmayan şirketler vergilerden ve yatırım amacı ile ithal edilen sermaye mallarında KDV'den muaf tutulurlar
- 9) Bir sene için reeksport edilen ithal hammadelerin gümrükten muaf olması
- 10) İki serbest bölge
- 11) İhracatın savunma ve özel istihsal vergisinden muaf olması

Diğer Yardımlar

1) Kore'nın "Link Sistemi" ihracatçılara diğer hallerde yasaklanmış olan malları ithal izni sağlar.

2) Yıllık ihracat hedeflerine ulaşılması halinde ihracatçı olmayanlara verilmeyen bazı ayrıcalıklardan şirket yararlandırılır

3) * KOTRA yabancı alıcılarla Koreli satıcıları biraraya getirir

4) KOTRA uluslararası müzayedelerde şirketlere destek olur

5) KOTRA ticari fuarlar düzenler ve buna katılanları destekler

6) KOTRA Kore mamullerini dünyaya tanıtır.

7) KOTRA ihracatçılara piyasa ile ilgili bilgiler verir.

* Kore dış satım organizasyonu.

T A I W A N

Ihracat Kredileri ve Sigortası:

1) Uzun vadeli krediler (yüzde 8.5 faizli)

2) Kısa vadeli krediler (yüzde 9 faizli)

3) Uzun vadeli krediler için özel fon (yüzde 9.5 faizli)

Vergi Teşvikleri:

- 1) "Business" vergisinden muaf
- 2) Damga resmi indirimi
- 3) İki şirket ihracatı arttırma gayesiyle birleştiklerinde gelir vergisi muaflığı veya indirimi
- 4) Gümrük vergisi iadesi
- 5) İthalat vergi ödemelerinde erteleme
- 6) Öncelikli sektörlerde gelir vergisi ertelemeleri veya hızlandırılmış amortisman
- 7) Öncelikli endüstrilerde faaliyet gösteren firmalara gelir vergisi oranında indirimler
- 8) Özel durumlarda yurtdışından ithal edilen makine-teçhizata gümrük muafiyeti
- 9) Araştırma ve geliştirme harcamalarının işletme masrafları içinde mütalaa edilmesi
- 10) Döviz kuru dalgalanmalarından kaynaklanan muhtemel zararlara karşı ayrılan ihtiyatların vergiden düşülebilmesi
- 11) İhracata yönelik üretimde gümrük antrepolu fabrikalar
- 12) Serbest ihracat mallarını işleme bölgesi

Diğer Yardımlar:

- 1) Ticaret Kalkınma Konseyi yurtdışında açılan ticari sergileri finanse eder, katılan Taiwan firmalarına yardımcı olur.
- 2) Konsey Taiwan'da özel sergiler düzenler ve yabancı müşterileri davet eder.
- 3) Taiwan dışındaki Çinli ve Çinli olmayanlara Taiwan'da üretim üniteleri kurma konusunda yardım ve destek sağlar
- 4) Taiwan ürünlerinin ihracatı için heryıl belli bazı dış pazarlar seçilmekte ve ürünlerin bu pazarlarda tutunması için çalışılır.

AET'de İşsizlikle Mücadele.....

1970 yılında genişletilmiş Avrupa Ekonomik Topluluğu'na dahil ülkelerin çoğunda ekonomik gerçek gelişme hızı yüzde 5'in üzerinde bulunurken, İkinci petrol krizinden sonra ekonomik gelişmede hissedilir yavaşlamalar olmuş, 1980'li yılların başlarında da ekonomik gelişmelerde gerçekten daralmalar başlamıştır.

1970'li yıllarda hemen hemen bütün sanayileşmiş ülkelerde işsizlik oldukça yüksek boyutlara ulaşmıştı. Avrupa Ekonomik Topluluğuna dahil ülkelerde çalışan sivil nüfusta işsizlik oranı 1973-1982 arasında yüzde 2,4'den hemen hemen yüzde 10'a yükselmiş, aynı devrede, ABD'deki işsizlik oranı da yüzde 4,9'dan yüzde 9,7'ye tırmanmıştır. 1973'den beri iki misline çıkmış olmasına rağmen Japonya'da işsizlik seviyesi hala düşüktür. İşsizliğin artması büyük ölçüde nüfus hareketlerine ve özellikle işgücü piyasasına küçük yaştakilerin girmesine bağlı ise de işsizlikteki büyük artış sadece nüfus hareketleri ile izah edilemez.

Avrupa'da başgösteren bu krizin sebepleri yukarıda da bir nebze değinildiği üzere, işsizliğin artmasında nüfus hareketleri büyükçe rol oynamıştır. Ancak Topluluk üyesi ülkelerdeki büyüme hızında karşılaşılan krizin sebeplerini, 1970'li yıllarda, özellikle ikinci petrol krizinden sonra yeni iş imkanları yaratılamamasında aramak lazımdır. İkinci petrol buhranından sonra talepte bir ayarlama yapılması yönüne gidilmemiş, Topluluk üyesi ülkeler, yapısal ayarlamaları yapmakta gecikmişlerdir. Bu yüzden Avrupa'da üretimde büyük düşmeler olmuştur. 1980 yılında ABD'de yüz kadar Sanayi şirketlerinde sermaye kârı yüzde 11.5'e, Japonya'da da yüzde 13.8'e ulaşmışken, Avrupa da bu oran yüzde-0.1'e inmiştir. Gayri Safi Sermaye teşekkülü birçok Topluluk ülkesinde düşüş kaydetmiştir.

Japonya ve ABD'de kamu sektöründeki açıklar büyümüş, işgücü maliyet birimi ile yatırım oranında düşüşler kaydedilmiştir. Ne var ki bu iki ülke istihdam konusundaki problemlerle başa çıkmıştır. Zira ücret maliyetindeki tazyik Topluluk üyesi ülkelerdeki tazyikten daha az olmuştur. 1971-83 yılları arasında Topluluk üye-

si ülkelerde işgücü birim maliyeti yılda yüzde 9.3 oranında artarken, aynı devrede bu artış ABD'de yüzde 6.9 ve Japonya'da yüzde 7.9'da kalmıştır.

Avrupa ülkelerinde krizler ekonomik gelişmeye ve istihdama zarar verdiğine ve bunun da arzdaki yapısal noksanlıklardan ri geldiği söylendiğine göre, arz durumunu düzeltmekle, Avrupa Ekonomilerinde baş gösteren krizen giderilebileceği zannedilmişti . Geçmişte kamu harcamalarını artırarak açık vermek suretiyle bu problemleri çözmeye çalışmışlarsa da netice alamamışlardır. Aynısını tekrarlamak yine başarısızlıkla neticelenecektir. Zira talebin suni olarak teşviki buhranın esas sebeplerini ortadan kaldırmayacaktır.

Yatırım Oranlarını Gösteren Tablo (*)

Yıllar	B.Almanya	Fransa	İtalya	İngiltere	Hollanda	Belçika	ABD
1970	31.1	29.5	29.3	34.0	32.5	34.8	13.7
1981	25.1	26.5	29.0	32.7	25.5	23.5	18.6

(*) Gayri Safi Sabit Sermayenin teşekkülünde üretici sektörün hissesi. (%)

Borç alma suretiyle Topluluğun yatırım Programının Finanse edilmesi:

Topluluk üyesi ülkeler, kamu harcamalarını artırarak probleme çare bulmak yerine yatırım programlarını finanse etmek için borçlanma yoluna gidilmesi Avrupa Paramentosuna teklif edilmiştir. Yılda 15 milyar ECU'lük bir yatırım programı teklif edilmiştir. Bu iş için gerekli para borçlanma suretiyle sağlanacaktır. Bu yatırım üç yıl içinde, yılda yüzde 1'den fazla bir ekonomik kalkınma sağlayabilecektir. Yılda çalışma saatlerinde yüzde 1.9 oranında bir azalma da yapılarak programın üç yılda 3.1 milyonluk bir iş imkanı yaratabilecektir. Yatırım programı sadece 600.000 iş imkanı yaratabilecektir, kalan 2.5 milyon iş saatlerinin azaltılması ile elde edilecektir konusu oldukça münakaşalıdır.

Çalışma Saatlerinde Genel Azalma:

Kamu harcamalarını arttırarak talebi yönlendirmek konusundaki uluslararası tecrübeler kafi gelmemektedir. Bunun yanında genel olarak çalışma saatlerinde bir azalma yapmak gerekecektir.

Esnek Çalışma Saatleri ve Part-time İstihdam:

Hükümetçe iş yaratmak konusunda alınan tedbirler kafi gelmediği gibi, çalışma saatlerinin azaltılmasının da istihdamdaki krizi giderecek mahiyette olmadığı ileri sürülmektedir. Bu itibarla esnek çalışma saatleri ile part-time işler sadece işverenlerin masraflarını azaltmakla kalmayıp bazı avantaj ve imkanlar da sağlayabilecektir. Eğer bu tedbirler munzam masraflar yaratmaksızın ve gönüllü olarak yapılacak olursa, yeni iş imkanları sağlayabilecektir. Halen B.Almanya'da 250.000 işsiz, part-time iş aramaktadır.

Devletin Mali Teşvikleri:

Hükümetin mali teşvikleri arttırarak yarım gün çalışmayı daha fazla teşvik etmesi hususu tereddütle karşılanmaktadır. Yarım gün çalışma imkanının yaratılması ile istihdam problemine kalıcı bir çözüm getirilebilmesi, gerek işverene gerekse işçiye uzun vadeli avantajlar sağlaması ile mümkün olabilecektir. İşverenler, yarım gün çalışmanın getireceği masraflara, hemen değilse bile uzun vadede de olsa bu masraflar karşısında bir kâr sağlayabileceklerini beklemektedir.

İşsizlik problemi halledilmek isteniyorsa alınacak tedbirler, işsizlik beklentilerini sessizce geçiştirmek yerine, işsizliği yaratan asıl sebepleri üzerine cesurane gitmek olmalıdır. Bugün Avrupa ülkelerinin en büyük ihtiyacı, firmaların masraflarını azaltmak ve teknolojik değişmeyi teşvik etmektedir.

Mütevazi ekonomik büyümeler bile istihdamda artış sağlayabilir. Nitekim bu nevi büyümeler ABD'de 1975-1981 arasında 14.6 milyon yeni iş imkanı yaratmıştır. Oysa OECD'de 1973-1981 devresinde istihdam sadece yüzde 0.9 oranında artabilmiştir.

Özetle söylemek gerekirse, işsizliğe çare bulmak için geçmişte yapılan hatalar bugünden yarına düzeltilemez. Hollanda ve B.Almanya'da istikrar tedbirleri muvaffakiyetle neticelenmiştir. Masraflarda istikrar sağlayabileceği düşüncesiyle gelir politikasına devam edilmelidir. Gelir politikası ile fiyat istikrarı sağlanabilir, ülkenin rekabet edebilme gücü düzelir ve hâkiki satın alma gücü yükselir.

Tarımsal Ürün Kayıplarımız.....

Ülkemizde tarımsal ürünlerin üretiminde birim alandan alınan ürün miktarı gelişmekte olan ülkelere nazaran oldukça düşüktür. Üretilen tarımsal ürünlerimizin ve gıda maddelerinin ham, yarı mamül ve mamüllerinin üretimden tüketimine kadarki çeşitli sahalarında görülen ürün kayıpları ülkemiz ekonomisine boyutları tahmin edilenden çok daha fazla zarara neden olmaktadır. FAO bu kayıpların ürün cinsine ve ülkelere bağlı olarak toplam üretimin yüzde 25 ile 50.0 arasında olduğunu açıklamıştır. Ülkemizde üretilen tarım ürünlerinin tamamının tüketime sunulmadığı bilinmektedir. Olanaksızlıklar ve organizasyon bozuklukları ile oluşan tarımsal ürün kaybı oranı yüzde 10-15'e ulaşmaktadır. Tüketim aşamasında ise hayvansal gıda madde-

leri ve sebzelerde yüzde 26.0 tahıla dayalı gıdalarda yüzde 22.0, meyvelerde yüzde 8.0 oranında ürün kaybının olduğu tahmin edilmektedir. Üretimde meydana gelen tarımsal ürün kayıpları, işleme öncesi, işleme safhasında ve hasat sonrası depolama kayıpları olarak 3 sınıfta toplanmaktadır:

İşleme Öncesi Kayıplar: Farklı tohum ekme sistemlerinden dolayı dekarda 5 kg. tohum kaybı oluşmakta, her yıl bu nedenle 450 bin ton tohum ziyan olmaktadır. Bu kaybın parasal değeri 4-5 milyar TL. sıdır. Dekara fazla atılan tohum miktarı buğdayda yüzde 1.5-2.6, mısırdada yüzde 0.4, çeltikte yüzde 5.0 ve diğer hububat ürünlerinde yüzde 1.5-2.0 arasındadır. Hasat öncesi diğer bir kayıp da hastalık, zararlı ve yabancı otlardır. Hububatta bu kayıp yüzde 30-35 dolayındadır. Meyve ve sebze zararlılar nedeniyle oluşan kaybın ise yüzde 28.0 dolayında olduğu tahmin edilmektedir.

Hasat Süresindeki Kayıplar: Hasat zamanının tesbitinden dolayı meydana gelen kayıplardır. Buğdayda bir günlük gecikme yüzde 1-2'lik tane kaybı yaratmaktadır. Mercimekte bu kayıp yüzde 50.0'ye ka-

dar yükselebilmektedir. Hasat yapılırken uygun ekipman kullanılmaması ile, (1981'de hasatın yüzde 67.7 oranında biçerdöverle yapılmaktadır) ülkemizde oluşan kayıplar yüzde 5.4 düzeyindedir. Bu alandaki kayıp, buğdayda yüzde 6.4 çeltikte yüzde 3.5, mısırdaki ise yüzde 4.0 dolayındadır. Yaş meyve ve sebze bu oranın çok daha yüksek olduğu bilinmektedir. Yaş meyvalarda derimden tüketiciye kadarki oran kaybı yüzde 25-30 düzeyine varmaktadır.

Hasat Sonrası ve Depolardaki Kayıplar: Bu alandaki kayıplar hububatta kısa mesafelerde yüzde 1'dir. Yumuşak ve sert çekirdekli meyveler ile turuğgillerde toplama ve taşımada yüzde 5-10 ve ortalama yüzde 7.5 hasat sonrası kayıp oluşturmaktadır. Ülkemizde hububatın çiftçi depolarında uygun olmayan koşullarda saklanması ile ortaya çıkan kayıp oranı yüzde 5-10 dolayındadır. TMO depolarında oluşan kayıpların yanında, fazla alım yıllarında ek kayıp oranı yüzde 6.0 oranına çıkmaktadır. Depolama kayıpları fasulye ve nohutta yüzde 5.0 mercimekte yüzde 7.0 dir. Bu oran yağlı tohumda yüzde 10.0'dur.

TARIM ÜRÜNLERİ KAYIPLARI
(1981 Yılı İtibariyle)

	<u>Ortalama</u> (Bin Ton)	<u>Gerçekleşen Üretime Göre</u> <u>Kayıp Olan Miktarın Oranı (%)</u>
Hububat	7.105	27.94
Bakliyat	134	14.90
Yağlı Tohumlar	332	22.49
Endüstri Bitkileri	1.713	13.52
Yumru Bitkiler	889	20.95
Yaş Meyveler, Üzümsü Meyveler, Çay	2.129	25.05
Sert Kabuklu Meyveler	164.2	27.89
Sebzeler	3.185	26.19
Yan Ürünler	4.635	10.27
TOPLAM	<u>20286</u>	<u>18.46</u>

Tarımsal ürünlerin işleme öncesi (Üretimde) Oluşan kayıpları 1981 yılında toplam üretimin yüzde 18.46'sını oluşturmaktadır. Hububattaki kayıp ortalama yüzde 27.94, ile en yüksek kayıp oranıdır. Ton olarak bu tutar 7.1 milyon tona ulaşmaktadır. Sert kabuklu meyvelerde bu oran yüzde 27.89, sebzelerde yüzde 26.19, yaş meyvelerde yüzde 25.05, yağlı tohumlarda yüzde 22.49'dur. Toplam kayıp miktarı ise ortalama olarak 20.286 bin tondur. 1981 yılı fiyatlarıyla kaybolan ürünlerin parasal değeri 1 trilyon 245 milyar TL.sıdır. 1981 yılı (cari faktör fiyatlarıyla) hesaplanan GSMH'nin 6 trilyon 553 milyar TL.sı olduğu gözönüne alınır, aynı yılda toplam tarımsal ürün kayıplarının GSMH'nin yüzde 20.8'ine ulaştığı anlaşılmaktadır. Bu sonuç sorunun boyutlarının ne denli büyük olduğunu göstermektedir.

Kaynak: Türkiye 4. Gıda Kongresi.

Fransa'da Yatırım Teşvikleri.....

Fransız Teşvik programının başlıca hedefi, ülkenin az gelişmiş batı ve güney batı bölgelerinde ve endüstri yörelerinde yeni istihdam imkanları yaratmaktır. Devlet, Paris ve Lyon bölgelerinde yoğunlaşmış endüstriyel üretimi, tüm ülke sathına yaymayı amaçlamaktadır. Bu sebeple, yatırım yapmak isteyen müteşebbisleri, bölgeler arasında dengeyi kuracak şekilde teşvik etmektedir. Teşvik paketinin en önemli özelliği, yardım türlerinin iki grupta toplanmasıdır. Küçük çaptaki yatırımlara yönelik teşvikler için karar merci, ilgili yerel makamlardır. Teşvikler, nakit yardımları, vergi kolaylıkları, ihracat subvasiyonları ve diğer borçlar şeklinde olmaktadır. Devlet, yabancı müteşebbislerin kendi teşvik paketlerinden istifade etmek suretiyle, Fransız endüstri gruplarıyla işbirliği yapmalarını da teşvik etmektedir. Teşvikten yararlanmak için yabancı yatırımın, emek arzı fazlasını massetmeye yönelik olması gerekmektedir.

1. Teşvikten yararlanmak için gerekli koşullar:

Teşvikler, yeni yatırımlara gidilmesi, imalat türü işletmelere yönelmesi, araştırma ve geliştirme merkezleri kurulması, ülke sathında yüksek düzeyde idari faaliyetlere girişilmesi halinde verilmektedir.

Teşvikler iki esas türde olmaktadır:

a) Yerel işsizliğin azaltılmasına yönelik yardımlar (R.E.G.)

Bunlar, bölgesel olarak finanse edilmektedirler. Teşvikler, dağlık bölgelerde yaratılan iş başına azami 40.000 FF, diğer bölgelerde 10.000 FF, şehirlerde ve şehirden daha kalabalık yerleşme bölgelerinde yaratılan iş başına 100.000 FF tutarındadır. Teşvikten istifade edebilmek için azami otuz kişiye yeni iş sağlanmış olmalıdır.

b) Bölgesel gelişmeye yönelik yardımlar (R.D.G.)

Bunlar, ulusal olarak finanse edilmektedirler.

Datar (Delegation a l'Amenagement du Territoire et l'action Regiona 1) bütçesinden ödenmektedir. Yaratılan iş sayısı başına azami 50.000 FF tutarındadır. Ancak bu yardım, toplam yatırımın azami

yüzde 25'ine eşit olmaktadır. 1983'un ilk altı ayı süresince yabancı yatırımlar, Fransa'da yaklaşık 6000 iş yaratmışlardır. AET düzenlemeleri altında, Fransa'nın toplam nüfusunun yüzde 38'i Devlet'in finanse ettiği R.D.G.'den yararlanabilmektedir.

2. Kurumlar Vergisi Teşviği:

Duraklamış yatırımların teşviki amacıyla, Fransa'daki işletmelerin sermaye malları harcamalarına karşı yüzde 15 vergi erteleme uygulananmaktadır. 1983 bütçesinde, vergi kredisi yerine yüzde 30-40 oranında başlangıç amortismanı tahsis edilmiştir.

Kurumlar vergisi, verilen teşviğin sadece yarısına, yüzde 50 oranında uygulanır. Amortisman tabi aktiflerde vergi ödemeleri amortisman dönemine yayılabilmekte, amortisman tabi olmayanlarda ise bu süre 10 yılın üzerinde bulunmaktadır.

3. Gelir Vergisi Teşviği yoktur

4. Gümrük Vergisi Teşviği yoktur

5. Sermaye Teşviklerine gelince;

Bölgesel istihdamın arttırılmasına ve bölgesel gelişmeye yönelik yardımların dışın-

da, müteşebbisler, düşük faizli kredilerden de yararlanabilmektedirler. Bu borçlar Fransız Hükümetince sübvansé edilmektedir. Şirketlerin bu kredilerden faydalanabilmeleri için, hükümetin ihracat ve istihdam için belirlediği hedeflere uygun hareket etmeleri gerekmektedir. Borçlar uzun vadeli olup, doğrudan Devlet ya da aşağıdaki özel finansal kuruluşlarca verilmektedir:

i) Credit National: Esas bürosu Paris'tedir. İl bölgesel bürosu bulunmaktadır.

ii) Credit D'Équipement des petites et moyennes entreprises, (CEPME)'nin Paris merkez bürosu ve 11 taşra ofisi bulunmaktadır.

iii) Societe de Developpement Regional, (SDR) 16 finansal bölümü bulunmaktadır. Bu kuruluş, endüstri ve işletmelere düşük faizli kredi vermektedir. Sermaye yatırımlarının finansmanında uzmanlaşmaktadır. Fonları, hükümet sağlamaktadır. Ancak risk bu kuruluşlara aittir, ve kredileri kendi inisiyatiflerine göre dağıtmaktadırlar. Aşağıda belli başlı borç tipleri sıralanmıştır. Firmalar, bunların bir veya bir kaçından faydalanabilirler. Ancak büyük yatırımlar, bu kredi kolaylıklarının bir kaçından birden faydalanabilirler.

Özel yatırım kredileri:

Faiz oranları düşüktür. Yatırımların finansmanında kullanılırlar. Bu kredilerden istifade edebilmek için aşağıdaki kriterlerden birini yerine getirmek gerekmektedir.

i) Yeni iş yaratılması veya mevcut işlerin muhafaza edilmesi, çalışma koşullarında düzelme.

ii) AET dışındaki ülkelere ihracatın artırılması.

iii) Üretimde etkinlik (imalatta otomasyon gibi).

iv) Yeni ürünlerin ve imalat projesinin gelişmesi.

v) Enerji ve hammadde kullanımında tasarruf.

vi) Bazı sektörlerde satışların artması.

Bu kriterlerden herhangi birini karşılayan firmalar, uzun vadeli kredileri almaya hak kazanırlar. Vade, genellikle 12 yıldan fazla olmaktadır. Borcun faizi yüzde 9.75'dir.

Diğer krediler:

Firmaların, gelişme programları teşvik edilmeye müsait ise yüzde 11.75 faizle borç verilmektedir.

Bankalar, asgari 20 milyon frank tutarında 8-13 yıllık dönemi kapsayan yüzde 11.85-13 faizli özel yatırım kredileri vermektedirler. Yüzde 12'den yüksek faizle alınmış borçların yükü altında kalmış işletmelere refinansman kredileri verilmektedir. Bu tip borçlar, on ikinci yıldan sonra yüzde 9.75 faiz üzerinden refinanse edilmektedir.

Devletin sermayeye bağlı kredileri: (State capital-subordinated loans) Devletin düşük faizli kredileri yeni iş sahaları açmaya yönelik ağır sanayi yatırımlarına verilmektedir. Bunun için, üç yıl içerisinde en az 50 iş yaratılmış olmalıdır. Borçlar RDG ile bütünleştirilebilirler. Ancak bu bütünleşirmenin gerçekleşebilmesi için her iki teşvik tutarının, yatırım programı maliyetinin yüzde 50'sini aşmaması gerekmektedir.

CEPME'nin küçük firmalara verdiği sermayeye bağlı krediler en fazla 20.000 FF olmaktadır. 8 yıllık bir süreyi kapsamaktadır. İlk iki yıl için yüzde 7 geri kalan dönem için ise yüzde 8 faiz uygulanmaktadır.